

Desinfektionsbiprodukter

Stödande instruktion för Livsmedelsverket och kommuner

På den här sidan hittar du information om desinfektionsbiprodukter vid beredning av dricksvatten enligt 3 § SLVFS 2001:30.

Minimera biprodukter från desinfektionen

Bildningen av desinfektionsbiprodukter ska minimeras. Se 3 § SLVFS 2001:30. Även i faroanalysen bör bildning av desinfektionsbiprodukter ha uppmärksamats. I balansgången mellan en effektiv desinfektion och minimering av bildningen av desinfektionsbiprodukter ska dock alltid desinfektionens effektivitet prioriteras.

Exempel på oönskade desinfektionsbiprodukter är:

- Klororganiska föreningar
- Klorit och klorat
- Bromat
- Ammonium och nitrit

Om dricksvattnet desinfekteras med klorföreningar samtidigt som det innehåller organiskt material kan det bildas potentiellt hälsovådliga ämnen i form av klororganiska föreningar, till exempel trihalometaner (THM). Ozonering kan orsaka bromatbildning från bromid i råvattnet. All kraftig oxidation bryter ner organiskt material till enklare organiska föreningar som kan stimulera mikrobiologisk tillväxt i distributionsanläggningen.

Förutsättningarna för låg bildning av klororganiska föreningar är låg dos av desinfektionsmedel och låg halt organiskt material i vattnet. När dricksvattnet desinfekteras bör alltså halten organiskt material vara så låg som möjligt. Det innebär normalt att desinfektionssteg bör placeras så sent som möjligt i beredningen.

En effektiv desinfektion sker oftast om det beredda vattnet har god kemisk kvalitet och låg klorförbrukning. Bildningen av klororganiska föreningar kan minskas om oxidationsprocessen kombineras med en lämplig efterberedning. Villkor för användning av klorföreningar vid desinfektion anges i bilaga 1 till SLVFS 2001:30. Gränsvärden för trihalometaner och bromat finns i bilaga 2.

Klordioxid kan ge förhöjda halter av framförallt klorit men även klorat. Även felaktig lagring av natriumhypoklorit kan ge förhöjda halter av klorat. Kraftig belysning med UV-ljus från främst medeltryckslampor kan orsaka nitritbildning. Desinfektion med kloramin ger en ökning av ammoniumhalten vilket i vissa fall även kan leda till att nitrit bildas i distributionsanläggningen. I bilaga 2 finns gränsvärden för ammonium och nitrit. Kraven i SLVFS 2001:30 innebär att nitritbildning som orsakas av desinfektion med kloramin eller UV-belysning ska minimeras.

Desinfektionsmedel är biocidprodukter

Processkemikalier för desinfektion av dricksvatten omfattas av SLVFS 2001:30 men även av biocidförordningen, förordning (EU) nr 528/2012. Biocidförordningen syftar till att harmonisera EU:s inre marknad för biocidprodukter och till att säkerställa en hög skyddsnivå för människor, djur och miljö. Produkter som används för desinfektion av dricksvatten tillhör produktgrupp 5 enligt bilaga V till förordning (EU) nr 528/2012. I Sverige är det Kemikalieinspektionen som ansvarar för frågor som rör det.

Senast uppdaterad 26 mars 2018 Ansvarig grupp LK_Team Livsmedelshygien